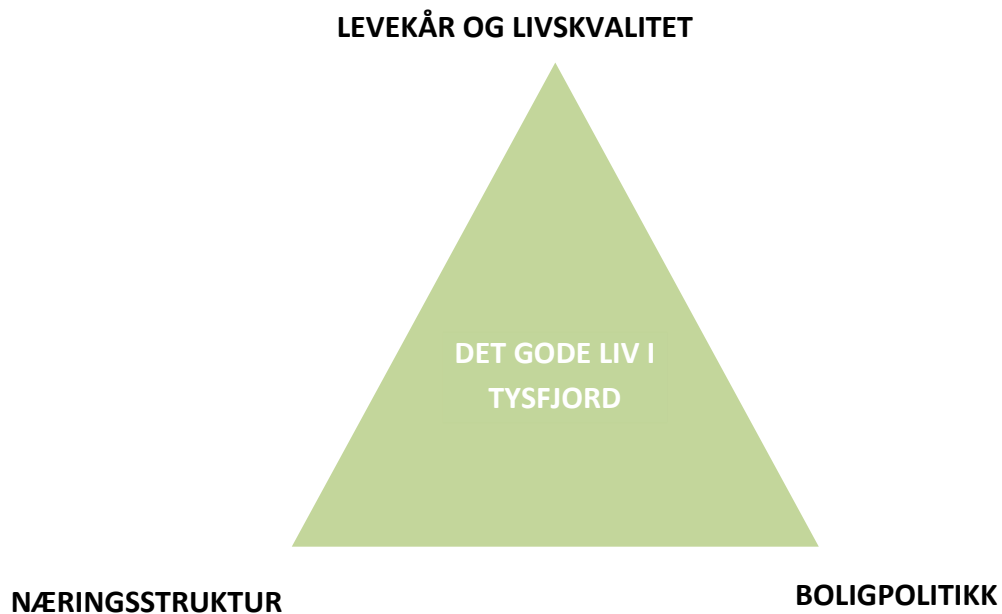

Divtasvuona suohkan

Tysfjord kommune

HØRINGSFORSLAG - 2. GANGS HØRING

Kommuneplanen - arealdelen -2013-2024

Planbeskrivelse

Vedlegg 1

Dato: 07.01.2014

Del 1. Forord

Kommuneplanens arealdel var ute til offentlig ettersyn i perioden xx.xx.2013 – xx.xx.2013. Det kom inn mange mange merknader i høringsperioden, fra både offentlige høringsparter og privatpersoner. I tida etter offentlig ettersyn har merknadene blitt vurdert, og det har vært naturlig å bearbeide planmaterialet i forhold til de merknadene som kom inn.

De endringene som er gjennomført medfører en endringer i plankart og bestemmelser, og det er naturlig å sende planen på nytt offentlig ettersyn. Mye av innholdet i arealdelen er tilsvarende som i den forrige høringsperioden, samtidig som vesentlige endringer i materialet. Hovedendringene kan oppsummeres slik:

- Mange områder som tidligere var foreslått som byggeområde bolig og fritidsboliger er tatt ut av arealkartet og tilbakeført til område for LNFR – spredtbygd bebyggelse. Dette gjør at større deler av arealene er i samsvar med gjeldende kommuneplan. Endringen medfører at mange av høringsinnspillene som kom ved offentlig ettersyn har blitt hensyntatt. Samtidig er det viktig for arealdelen å følge opp én av hovedmålsettingene fra kommuneplanens samfunnsdel om å tilrettelegge for boligbygging i kommunen.

Det er i høringsforslaget foretatt særskilte vurderinger av de ulike områdene. Hovedårsaken er at områdene har ulike planbehov, enten i form av planavklaring eller begrenset utbygging uten reguleringsplan. Dette er ment å sikre arealdelen nødvendig fleksibilitet, samtidig som arealdelen ikke undergraves med dispensasjonspraksis. I arealdelen gir dette ulike utslag i plankart med tilhørende bestemmelser:

- I. Båndlegging av areal i tilknytning til framtidig hovedveg, med krav om regulering når nødvendige vedtak for hovedveg foreligger.
- II. Det kan tillates inntil tre boenheter før det stilles krav om reguleringsplan.
- III. Det stilles krav om utarbeidelse av reguleringsplan i områder som allerede inneholder mange boliger og hvor godkjent reguleringsplan allerede burde eksistert.

Det tillates mindre byggetiltak for alle områdene uten krav om reguleringsplan. Nærmere beskrivelse av hva som tillates framgår av de tilhørende bestemmelsene § 1.2.

- Mange av de aktuelle byggeområdene har fått en mer presis avgrensning i høringsforslaget. Selv om arealdelen ikke er egnet som forvaltningskart med mindre målestokk enn 1:5000, er det alltid viktig å optimalisere avgrensning av de ulike arealformål.
- Planbestemmelsene hjemler nødvendige bygninger, mindre anlegg og opplag i 100-metersbeltet langs sjøen med sikte på landbruk, reindrift, fiske, fangst, akvakultur og ferdsel til sjøs. Naust skal utformes i henhold til vedtatte kommunale retningslinjer. Bebyggelse (BYA) skal ikke overstige 30 m². For øvrig tillates det bygging i områder avsatt til LNFR-B og LNFR-Fr i en tilsvarende avstand fra sjøen som eksisterende bebyggelse, dog ikke i mindre avstand enn 25 meter. For ikke bebygde områder, og der avstanden til strandsonen kan ivareta lovens krav, tillates ikke bygging nærmere enn 100 meter.

- Områdene som foreslås avsatt til akvakultur har fått en tydeligere avgrensning. I tillegg har det blitt lagt inn et nytt område ved Bekkenesholmen. For øvrig opprettholdes i hovedsak prinsippet om minst mulig akvakultur i indre Tysfjorden. For å imøtekomme interessekonflikt mellom boligområder/fritidsbebyggelse og driftstider for akvakultur, er det angitt en egen bestemmelse vedrørende driftstider. For øvrig er det i høringsforslaget vedlagt en egen rapport fra Akvaplan Nivå som redegjør for bæreevnen i Tysfjorden. Denne rapporten vedlegges i sin helhet, samtidig som planbeskrivelsen nedenfor gir et resumé av hovedinnholdet.
- Hensynssoner er innført for vind- og vannkraftområder, samt nedslagsfelt for drikkevann. Det er i noen tilfeller innført hensynssoner i forhold til vassdrag. Det knytter seg både viktige hensyn og nødvendige behov til drikkevann og alt planleggingsarbeid må hensynta disse interessene.
- Det er utarbeidet flere tema kart siden forrige høringsperiode. De nye tema kartene svarer opp planprogrammet på en fyldigere måte. Tema kartene utgjør et viktig vurderingsgrunnlag for planen og er benyttet i forbindelse med konsekvensvurderinger av de nye byggeområdene. Spesielt viktig er vurderinger i forhold til naturmangfoldsloven, dyrkbar jord og beite, reindriftsinteresser og kulturminner.
- Det er lagt inn en egen hensynssone for rasutsatte områder, hvor det er viktig at det utøves spesiell aktosmhet i all arealplanlegging.
- Areal som stilles til utsikt i forhold til framtidige traséer for infrastruktur, er avsatt som båndlagte områder for regulering med tilhørende konsekvensutredninger. Dette gjelder vegutløsning til Musken og framtidig trasé for E6 gjennom forslaget «4 bruer». Mellomriksvegen til Ritsem som potensielt Interreg-prosjekt, vises også som båndlagte områder med tilhørende utredningskrav.

Den videre planbeskrivelsen følger samme struktur som første høringsperiode og har følgende organisering:

- Del 1. Kommuneplan for Tysfjord kommune – generell del.
- Del 2. Nasjonale mål og retningslinjer for planarbeidet.
- Del 3. Fokusområder for planarbeidet.
- Del 4. Generelle tema og utfordringer knyttet til ulik arealbruk
- Del 5. Samlede konsekvenser som følge av planarbeidet

Del 5 er en oppsummering av de samlede konsekvensene som følge av planforslaget. Dette gjøres etter konkrete innspill fra Fylkesmannen i Nordland og er supplement til vedlegg 1 (katalog over vurderte utbyggingsområder). I denne delen vurderes de samlede konsekvensene for kommunen som følge av det nye planforslaget.

Del 1. Kommuneplanen for Tysfjord kommune – generell del.

Hva er en kommuneplan?

Kommunene er i henhold til Plan- og bygningslovens § 20-1 pliktige til å utarbeide en kommuneplan. Kommuneplanen består av en samfunnsdel og en arealdel (plankart med bestemmelser og retningslinjer). Kommuneplanens arealdel skal være en overordnet plan som viser hva arealene i kommunen kan benyttes til og hvordan kommunen tilrettelegger for ulike arealbruk i kommunen.

Arealdelen har rettsvirkning i den forstand at den enkelte grunneier ikke kan ta i bruk og/eller bebygge eller dele sin eiendom på annen måte enn det som er fastsatt i planen.

Formål og lovgrunnlag

Målet med kommuneplanen er å gi klare og entydige forutsetninger for kommunens utvikling når det gjelder arealbruk og forvaltning. Det er den langsiktige delen – arealdelen som det nå foretas en rullering av.

Kommuneplanens innledende del ble behandlet gjennom planprogram for Tysfjord kommune, fastsatt i kommunestyret 14.06.10. Gjennom planprogrammet har en tydeligere avgrenset temaer og typer areal som skal vurderes i planprosessen. I planprogrammet er det redegjort for prosess, struktur, satsningsområder m.m.

Oppstart av planarbeidet skjedde ved at planprogrammet ble behandlet politisk og lagt ut til offentlig ettersyn og høring. Varsling av oppstart av planarbeidet skjedde samtidig. Planprogrammet ble fastsatt av planmyndigheten som for kommuneplanen er planutvalget og kommunestyret.

Tysfjord kommune har deretter behandlet og utarbeidet en egen planstrategi for den kommende planperioden. Parallelt og etterfølgende har kommuneplanens samfunnsdel blitt vedtatt. Her framgår en beskrivelse av Tysfjord kommune sine faktiske forhold, og det pekes på hvilke utfordringer og muligheter som kommunen står overfor i den kommende planperioden. Samfunnsdelen ledet fram til ulike satsingsområder og strategiske målsettinger. Sammen med kommuneplanens handlingsdel skal dette danne premissene for kommunens prioriteringer og arbeider framover.

Kommuneplanens arealdel med bestemmelser og rammer for framtidig utbygging som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, gis en overordnet vurdering og beskrivelse gjennom vedlegg 1.

Kort om eksisterende kommuneplan

Gjeldende kommuneplan ble vedtatt i 1987 og består også av ulike arealbrukskategorier og tilhørende bestemmelser. I tillegg har kommunen en kystsoneplan fra 2001, som omhandler sjøareal og den tilgrensende strandsonen. Andre relevante overordnede planer i kommunen er kommunedelplaner for de tre kommunedelene Drag/Helland, Kjøpsvik og Storfjord/Korsnes.

Tidshorisont for planarbeidet

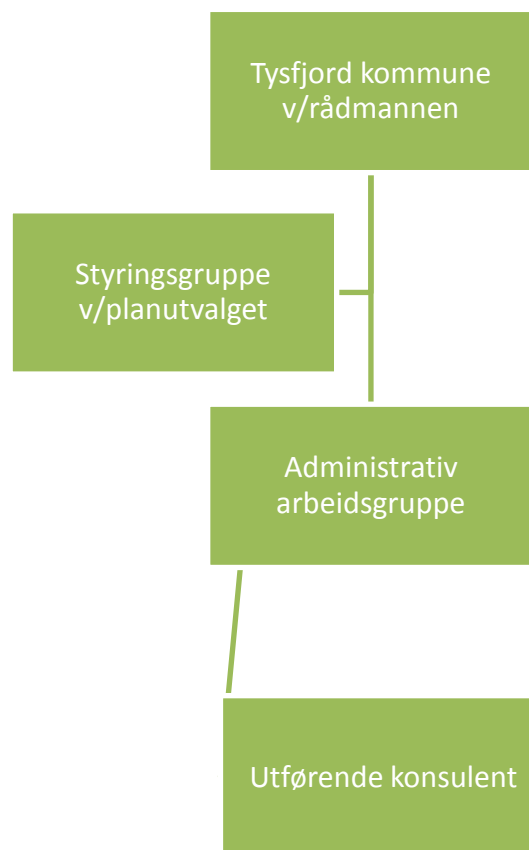
Forslag til kommuneplan har et tidsperspektiv på 12 år, men samtidig er det positivt med forutsigbarhet også i et 30-årsperspektiv. På denne måten kan kommunen stille til utsikt en ønsket utvikling også i et lengre tidsperspektiv.

Arealdelen

Kommunen skal ha et arealkart for hele kommunen (kommuneplanens arealdel) som viser sammenhengene mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk. Arealdelen skal angi hovedtrekkene i arealdisponeringen og gi rammer for ny arealbruk. I planen skal viktige behov for både vern og utbygging samordnes, slik at det blir lettere å utarbeide detaljerte planer og legge premissene for å fatte beslutninger i enkeltsaker.

Kommuneplanens arealdel skal omfatte plankart, bestemmelser og planbeskrivelse hvor det framgår hvordan nasjonale mål, retningslinjer og overordnede planer for arealbruk er ivarettatt.

Kommuneplanarbeidet for Tysfjord kommune har hatt følgende organisering.

Arealdelen er rettslig bindende for alt arbeid og alle tiltak som omfattes av loven, dvs. at grunneiere, rettighetshavere og offentlige myndigheter er juridisk bundet av planen. Arealdelen er et hoveddokument med plankart i M 1:75000 med bestemmelser og retningslinjer. Samtidig som arealdelen er rettslig bindende i forhold til arealbruk, foreslås det ved offentlig ettersyn nye

utbyggingsområder som i neste planleggingsfase vil falle innunder oppfangskriteriene i forskrift om konsekvensutredning. Eksempelvis er det for mulige områder for vind- og vannkraftanlegg synliggjort kommunens positive innstilling til slike anlegg gjennom bruk av sikringssoner.

Når det gjelder kommunedelene Drag/Helland, Kjøpsvik og Storjord/Korsnes foreslås kun mindre planfaglige korreksjoner, da det ikke er jobbet inngående med dette i planarbeidet. Det er i denne sammenheng viktig å presisere at arealdelen ikke har en større detaljeringsgrad enn juridisk bindende arealbruk i målestokken 1:5000. I forbindelse med overordnet planlegging kan det gi utilsiktede utslag i arealforvaltningen hvis man fokuserer for detaljert i kartet, i forhold til de overordnede vurderinger som faktisk er utført på dette plannivået. Når det konkret gjelder kommunedelene Kjøpsvik og Drag/Helland, angis det båndleggingszone som opplyser om at det kreves en egen prosess etter plan- og bygningsloven innenfor de angitte områdene. Dette gjelder også framtidig infrastruktur med tilgrensende arealer.

Kommuneplanens arealdel følger også opp kommunens gjeldende kystsoneplan med tilhørende strandsoner. Kystsonearealene vil i den framtidige kommuneplanen bli en integrert del av kommunens totale arealbrukskart. Dette vurderes som et godt og forenklinggrep, da det kun vil bli ett samlet arealbrukskart for kommunen, som legger premissene for gode sammenhenger mellom areal på sjø og land.

Planprosess og medvirkning

Gjeldende kommuneplan er fra 1987, med kystsoneplan og kommunedelplaner av noe nyere dato. Det er derfor naturlig og logisk å gjennomføre en revidering av gjeldende planverktøy for kommunen.

Planprosessen har lagt stor vekt på medvirkning og samråd. Kommunen sin hjemmeside har vært benyttet i forbindelse med kunngjøring av oppstart, høring og medvirkningsmøter. Det har vært gjennomført to runder med medvirkningsmøter i fire kommunedeler, hvor medvirkningsmøte med fokus på arealdelen ble gjennomført i august 2012.

Det har i hele kommuneplanprosessen vært oppfordret om å komme med konkrete innspill til planarbeidet, og det har kommet inn mange skriftlige merknadene. De innspillene som har kommet gjenspeiler de tema som har kommet fram på medvirkningsmøtene og kan kort oppsummeres til følgende hovedtema:

- Bruk og vern av sjøareal.
- Bedret kommunikasjon gjennom kommunen, herunder ønske om fergefri E6 og vegforbindelse til Musken.
- Tilrettelegge for allsidig næringsaktivitet i kommunen.
- Tilrettelegge for fritidsbebyggelse i områder med sjøkontakt.
- Utvikling av turisme som en egen næringsvei i kommunen.
- Energi- og kraftproduksjon.
- Bruk og vern av LNF-områder.

Arealplaner - gjeldende planer og planer som skal endres

Tysfjord kommune har i dag omlag 60 gjeldende reguleringsplaner, der hovedtyngden er private reguleringsplaner for hytter, boliger og kommunale planer for ulike offentlige formål. De fleste reguleringsplanene er gjeldende for kommunedelene Kjøpsvik og Drag/Helland.

Gjeldende kommuneplan er basert på at reguleringsplanene gjelder foran kommuneplanen dersom annet ikke er sagt. Dette er ønskelig å videreføre i den nye kommuneplan. Eventuell endring på dette forholdet vil følge av egne delplaner for nevnte kommunedeler.

Barn og unge i planleggingen

Barn og unges oppvekstmiljø omfatter barns fysiske, kulturelle, sosiale og psykososiale miljø, og sammenhengene mellom disse. Med utgangspunkt i sin familietilknytning møter barn og unge et oppvekstmiljø som kan inndeles i tre kategorier:

1. Fysiske omgivelser - gater/veier, bygninger, leke- og friarealer.
2. Sosialt nettverk - frivillige tiltak, foreningsliv, jevnaldrende og naboer.
3. Offentlige service- og hjelpetiltak, barnehager, skoler, helse, kultur og fritid.

Arbeidet med kommuneplanen har ønsket å ta barn og unge med som en aktiv premissgiver ved at alle skolene og barnehagene i kommunen ble utfordret til å komme med innspill i forbindelse med planoppstart. Det er innarbeidet en bestemmelse i tilknytning til barn og unge sine interesser.

- All planlegging og alle tiltak overfor barn og unge må ta utgangspunkt i at familien er den basis som er viktigst for barn og unge.
- Barnehager og skoler er svært sentrale faktorer i barn og unges oppvekstmiljø.
- Oppvekstmiljø og oppvekstvilkår bør stimulere til frivillig aktivitet og legge til rette for positiv samhandling og nettverksbygging i bomiljøene, ved for eksempel å sette av areal til nærmiljøanlegg i reguleringsplaner.

Samfunnssikkerhet og beredskap i planleggingen

Beredskapsmessige hensyn i planleggingen er et tema som skal vurderes ved arealplanleggingen. Det er en kommunal oppgave å se til at det ikke blir gitt tillatelse til fradeling eller bygging på areal som er truet av ras, flom og utgliding mm.

Ved utlegging av nye byggeområder skal det vurderes i hvilken grad disse ligger i utsatte områder. Det er for alle nye byggeområder gjennomført en enkel risiko- og sårbarhetsvurdering over kjente forhold. Det er følgelig ikke lagt ut nye byggeområder i områder hvor det er kjent fare for flom, ras og lignende – ev. er det lagt inn føringer for videre utredninger før det kan godkjennes reguleringsplan.

I forbindelse med frigivelse av nye byggeområder er det forsøkt å legge til grunn et «Føre-var prinsipp», dvs. at for innspill hvor det er tvil, skal disse ikke legges inn uten at det er dokumentert av fagkyndige at det er trygge arealer.

I forbindelse med rasutsatte områder i kommunen, er dette vurdert i forhold til de registrerte områdene i skrednett.no. De ulike områdene er avsatt i plankartet som egne hensynssoner. Forøvrig er forslag til arealbruk vurdert i forhold til lokal kunnskap om rasutsatte områder og registrerte hendelser.

Konsekvensvurderinger

Kommuneplanen omfattes av reglene om konsekvensutredninger, jfr pbl § 4-2;
«...kommuneplaner med retningslinjer eller rammer for framtidig utbygging og.....som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, skal planbeskrivelsen gi en særskilt vurdering og beskrivelse - konsekvensutredning - av planens virkninger for miljø og samfunn».

For hvert av områdene i arealplanen hvor det foreslås vesentlig endring i arealbruken, følger det med et faktaark (vedlegg 1) hvor det gjøres en overordnet vurdering av konsekvensene som følger av ny arealbruk. Konsekvensvurderingene baseres på kjente faglige registreringer, faglig skjønn og lokalkunnskap.

I tillegg gjøres det i del 5 av denne beskrivelsen en samlet vurdering av konsekvensene for kommunen.

Del 2. Nasjonale mål og retningslinjer for planarbeidet.

Kommuneplanens arealdel er relevant for ulike lovverk, stortingsmeldinger, statlige retningslinjer (tidl. RPR) og arealpolitiske føringer. Til sammen innehar dette en faglig bredde og et innhold som vanskelig kan løses gjennom arealdelen alene, men som likevel forsøkes optimalisert gjennom en best mulig kommuneplan. Det er også viktig å understreke at de ulike lovverk, retningslinjer og føringer, i enkelte tilfeller ikke er entydig. Det må tillegges et lokalt faglig skjønn, for å tilrettelegge for en viss gjennomføring og utvikling av kommunens ønskede politikk og faglige satsningsområder.

For å fremme en bærekraftig utvikling har plan- og bygningsloven fått en bestemmelse om at det hvert 4. år skal utarbeides et dokument med nasjonale forventninger til regional- og kommunal planlegging. Forventningene er mer generelle enn de statlige planretningslinjer, og er viktige å ha et bevisst forhold til i en kommuneplanprosess. Forventningene knytter seg i hovedsak til følgende fagområder.

- Klima og energi.
- By- og tettstedsutvikling
- Samferdsel og infrastruktur
- Verdiskaping og næringsutvikling
- Natur, kulturmiljø og landskap.
- Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø

I tillegg følger et sett med statlige planretningslinjer, som omhandler et mer konkret forhold til barn- og unge, universell utforming, samordnet areal- og transportplanlegging mv.

Arealpolitiske føringer

Gjeldende arealpolitiske føringer fremgår bl.a. av St.meld. nr. 26 (2006-2007) «Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand»:

- Arealpolitikken skal legge til rette for redusert utslipp av klimagasser.
- Arealplanleggingen skal bidra til å redusere klimaendringenes trussel mot liv, helse og materielle verdier, samt samfunnsviktige funksjoner og infrastruktur.
- Byer og tettsteder skal utvikles slik at miljø, livskvalitet og helse fremmes gjennom god stedsforming og boligkvalitet, tilgjengelige utearealer med høy kvalitet og sammenhengende grønnsstrukturer med gode forbindelser til omkringliggende naturområder.
- Miljøkvaliteter i landskapet skal bevares og styrkes gjennom økt kunnskap om verdier og bevisst planlegging og arealpolitikk.
- Årlig omdisponering av de mest verdifulle jordressursene skal halveres innen 2010.
- Fritidsbebyggelse skal lokaliseres og utformes med vekt på landskap, miljøverdier, ressursbruk og estetikk.
- Strandsonen skal bevares som natur- og friluftsområde tilgjengelig for alle.
- Vassdragene skal forvaltes gjennom helhetlig arealpolitikk som sikrer vassdragslandskap, vassdragsbelter og vannressurser.

Regionale planer

Nordland Fylkeskommune har flere planer som er retningsgivende for kommunens planlegging, de mest sentrale er:

- Fylkesplan for Nordland 2008-2011. Nordland – vekstfylket som griper mulighetene.
- Utviklingsprogram Nordland (UPN) – fylkesplanens handlingsprogram som beskriver mål og strategier.
- Strategisk plan for Ofoten 2011-2015.

Del 3. Fokusområder for planarbeidet.

I dette kapitlet framheves noen sentrale trekk og utfordringer ved utviklingen i Tysfjord kommune. Det er i forbindelse forslag til ny arealdel viktig å understreke at det de senere årene har vært en befolkningsnedgang i kommunen, og at hovedfokus for det overordnede kommuneplanarbeidet har vært på å snu denne trenden.

Fra arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel har tre satsingsområder blitt framhevet, og det har vært et bevisst fokus i forslag til arealdelen at det må tilrettelegges for en arealbruk som støtter oppunder de vedtatte satsingsområdene:

1. Næringsstruktur
2. Boligpolitikk
3. Levekår og livskvalitet

I tillegg ligger det overordnede forutsetninger om at folkehelseaspektet skal inn i all arealplanlegging.

Viktige premisser for planarbeidet er for øvrig:

- Ivareta både norsk og samisk kultur.
- Et likeverdig tilbud til alle kommunens innbyggere.
- Det regionale perspektivet.
- Dra lasset sammen.

For å svare opp satsingsområdene fra samfunnsdelen, er det avgjørende at Tysfjord kommune forsøker å ta noen grep gjennom å tilrettelegge for en utvikling som tar utgangspunkt i kommunens ulike kvaliteter. Det har i planprosessen vært framhevet:

- Naturkvaliteter
- Fiskerinæring
- Samisk kultur
- Industrivirksomhet
- Reiselivspotensiale
- Samferdsel i form av ny samleveg/E6

1. Næringsstruktur.

Tysfjord har vært en viktig og tradisjonell industri- og mineralkommune hvor en betydelig andel sysselsatte har jobbet inn mot industri (sekundærnæringer). Innenfor tradisjonell industri har kommunesenteret Kjøpsvik en sentral rolle og stedets struktur preges av å være bygd opp rundt Norcem sin virksomhet (se eget avsnitt nedenfor). The Quartz Corp AS representerer en nyere næringsvei som forventes å øke i den kommende planperioden og beskrives nærmere nedenfor. For Tysfjord er det både naturlig og nødvendig å tilrettelegge for råstoffutvinning, da dette er en av kommunens aller viktigste ressurser.

Samtidig som Kjøpsvik har hatt betydelig industrivirksomhet, er det behov for nye næringsarealer. Det foreslås derfor i arealdelen å legge inn tre nye næringsarealer, som tilrettelegger for en framtidig utvikling. Dette ble også påpekt i samfunnsdelen, hvor det framgår at Tysfjord skal arbeide for generell næringsutvikling.

- *Kommunen skal ta initiativ til å etablere en næringshage i Kjøpsvik der kontorbedrifter kan samlokalisere seg med bruk av felles tjeneste og infrastruktur.*
- *Det skal legges til rette for etablering av tilstrekkelige næringsarealer i Kjøpsvik og på Drag/Helland.*
- *Kommunen skal ta initiativ til at det etableres et nettverk for næringslivsaktører i kommunen. Nettverket skal sammen med kommunen blant annet medvirke til stedsutvikling og arbeide for å trekke til seg nye næringer til kommunen.*
- *Det skal vurderes infrastrukturtiltak på overordnet nivå for å bedre transportvilkårene for næringslivet i og gjennom regionen.*

Som en følge av dette foreslås nye areal både til industriell virksomhet, turistnæring, framtidig infrastruktur og øvrige næringsareal. De nye arealene som foreslås disponert til næringsvirksomhet framgår av katalogen nedenfor. I tillegg er det også tilrettelagt en betydelig andel areal gjennom allerede avsatte byggeområder.

De foreslåtte næringsområdene forsøker å følge opp de innspill som har kommet fram i forbindelse med medvirkningsprosessene. Samtidig er det i de to største kommunedelene ikke tatt detaljert stilling til ny arealbruk da det foreslås å utarbeide delplaner, jf. forslag om båndleggingssoner.

Det er for øvrig grunn til å kommentere kommunens natur- og friluftsliv som en viktig merkevare. I Hellembotn, Lávvrå og Stefjordbotn, foreslås det næringsareal som tilrettelegger for friluftsturisme. En mulig næringsvei kan være et besøks- og overnattingssted, hvor det i tillegg til å gi et besøkstilbud, kan tilrettelegges for lokale reiselivsprodukt. Nasjonale erfaringer tilsier at gode lokale konsept stimulerer regional stedsidentitet, og kan bygge opp unike reiselivstilbud. Forhåpentligvis ligger det til rette for dette også i Tysfjord, hvor man har naturkvaliteter av både regional- og nasjonal karakter.

Det foreslås også å tilrettelegge for næringsutvikling i form av energiproduksjon i fem områder hvor det i dag er LNFR-områder. Dette er områder som i neste planfase utløser innslagskriteriene i forskrift om konsekvensutredning. Områdene foreslås i arealkartet som egne sikringssoner, hvor kommunen stiller til utsikt sin holdning til energirelaterte tiltak. De områdene som foreslås som sikringssoner har forstudier som viser at det naturressursmessig ligger til rette for energiproduksjon.

Det foreslås også mindre kraftmagasin i tilknytning til enkelte bekke-/elveløp som munner ut i fjordarmene. Kraftmagasinene foreslås som egne byggeområder i plankartet.

Sist men ikke minst er det viktig å tilrettelegge for havbruksnæring. Havbruk i Tysfjord tilfører kommunen midler i form av et havbruksfond på ca. 2 mill kroner/år. I tillegg gir havbruk kommunen inntekter i form av eiendomsskatt. Til nå er det ca. 50 arbeidsplasser med tilhørende inntekter for næringslivet i form av varer og tjenester, samtidig som dette gir skatteinntekter til kommunen.

Råstoffutvinning / bergverk

Norcem AS, Kjøpsvik

Norcem AS utvikler, produserer, markedsfører og selger alle typer sement til bygg-, anleggs- og oljenæringen i Norge. Selskapet har ca. 500 ansatte og inngår i sement- og byggevarekonsernet HeidelbergCement som igjen har ca. 52 000 ansatte. Norcem AS er den eneste produsenten av sement i Norge, og har lang erfaring som internasjonal sementleverandør. Produksjonen i Kjøpsvik er en helkontinuerende prosess med totalt 115 ansatte.

Norcem AS er ISO 9001 og 14001-sertifisert og deres to fabrikker i Brevik og Kjøpsvik er blant de mest moderne i Europa, også når det gjelder energiforbruk og utslippsbegrensninger. Norcem Kjøpsvik har en produksjonskapasitet på ca. 500 000 tonn sement pr/år, og leveranseområdet spenner fra vestlandet og nordover. Bedriften eksporterer både sementklinker og ferdig sement til ulike land som Afrika, USA og Russland.

Det brytes opptil 1,2 mill tonn kalkstein pr. år, hvor ca. 30 % er gråberg til deponi. Kalkstein knuses, males og brennes med svært høy temperatur i en roterovn hvor fossilt brensel benyttes. Andel alternative brensel er økende med målsetning på ca. 40 % for å redusere kullforbruk og redusere utslipp av klimagasser.

Bedriften produserer 2 forskjellige sementtyper. Klinkerandel i sement er på ca. 76 %.

The Quartz Corp AS (TQC)

TQC produserer ren kvarts og driver gruvedrift på flere forekomster i Norge og USA. Bedriften har et prosessverk på Drag. Kvarts fra gruvene knuses og males ned til et pulver som renses til et svært rent produkt. Kvartspulveret fra verket eksporteres til kunder over hele verden. Kundene setter store kvalitetskrav til produktene, og de viktigste markedene er i Japan, Kina, Vest-Europa og USA. Kvartsen benyttes i forskjellig avanserte anvendelser innenfor optisk industri, spesielle lampeglass, solcelleindustri og elektronikk.

TQC har i dag nærmere 70 ansatte. Bedriften er ISO 9001:2008 sertifisert hos Det norske Veritas.

Opprinnelig het foretaket Norwegian Crystallites AS og ble stiftet i 1996 og har siden da produsert kvartspulver i de samme lokalene som bedriftene Minnor og senere Minnorco benyttet i perioden 1986 - 1994. Bedriften har en serie kompliserte og avanserte renseprosesser. For å kontrollere kvaliteten benyttes et laboratorium.

Fra 2011 ble Norwegian Crystallites eid av TQC som er et 50/50 joint venture som er dannet ved å slå sammen det internasjonale industrimineralselskapet Imerys sine gruver i Spruce Pine, North Carolina i USA og det norske familie-eide selskapet Norsk Mineral AS. The Quartz Corp A/S har idag ca. 160 ansatte fra 11 nasjoner og har ansatte i USA, Norge, England, Frankrike og snart også i Kina.

Visjonen for The Quartz Corp er å være en bærekraftig, langsiktig og pålitelig leverandør.

Infrastruktur

Når det gjelder infrastruktur er det viktig å fremheve forslag om ny hovedveg gjennom kommunen. Som et ledd i en nasjonal målsetting om fergefri E6, foreslås det ny framtidig veg fra Drag til Kjøpsvik (øst for Kjøpsvik). Den nye samleveg framgår av arealkartet som en egen hensynssone, og forslaget har tidligere blitt omtalt som «fire bruer». Dette vegalternativet vil gi bedre kjøreveg for transportsektoren og øvrige kjøretøy, og medfølgende trafiksikkerhet. I tillegg vil en ny veg gi gunstigere stigningsforhold. Riktignok er det vedtatt utbedringer på strekningen mellom Bognes og Dragskryss i form av delvis ny trasé og tunneller. Disse tiltakene kan enten gjennomføres som vedtatt, eller så kan man bevilge pengene til en helt ny veg som vil gavne en vesentlig større del av befolkningen i Tysfjord.

Det er også viktig å fremheve at dette vil være et alternativ som vil knytte kommunedelene Drag og Kjøpsvik tettere sammen og på den måten være samfunnsbyggende. I motsatt fall vil det bli lang reisetid mellom de to kommunedelene når ferga evt. legges ned. Samtidig vil de to viktigste kommunedelene blir liggende mer avsides i forhold til E6 gjennom kommunen.

Dette er naturlig nok en svært viktig problemstilling for kommunen, og som det framgår av KVVU-arbeidet som er utført i sakens anledning står dette alternativet seg bedre jo lengre tidsperspektiv man legger til grunn for de samfunnsmessige vurderingene. Et slikt omfattende veganlegg vil kreve en egen konsekvensutredning for å vurdere de samlede konsekvensene for miljø og samfunn.

Når det gjelder E6 er det viktig å understreke at Tysfjord kommune er den eneste kommunen på strekningen Kirkenes – Trelleborg i Sverige, hvor det fortsatt er ferge. Når det gjelder E6 gjennom Tysfjord er det i perioder liten forutsigbarhet for trafikantene, bl.a. som følge av:

- Transport kan ikke skje om natta.
- Regularitetsbrudd ved dårlig vær.
- Vanskelige fjelloverganger og redusert trafiksikkerhet.

I denne sammenheng er det naturlig å minne om den politiske Nordområdeutredningen (juni 2011) som presiserte at «E6 med tilførselsveier må ha høy regularitet».

Det foreslåtte vegalternativet vil også åpne muligheten for en mellomriksveg fra Tjårnes til Ritsem i Sverige. På norsk side kan denne mellomriksvegen bli 24 km, hvor en tidligere utredning omtaler 17,5 km med ny veg med størsteparten i tunnel. Det er for denne vegen utarbeidet en egen miljøfaglig utredning tilbake i 2007, som gir oversikt over hvilke truede naturtyper som må ha særskilt fokus i arbeidet med konsekvensutredningen. Det er også naturlig å bemerke at det er registrert flere

automatisk fredede kulturminner i nærheten av der en framtidig veg kan planlegges, noe som må håndteres varsomt i neste planfase. Dette gjelder også hovedveg i forbindelse med «4 bruer».

Det er også naturlig å nevne reindriftsinteressene i forbindelse med forslag til nye vegforbindelser, og det generelle forholdet til LNFR-områder. Dette er beslutningsrelevante tema i en forestående planprosess.

Forslag til arealkart inneholder også forslag om vegtilknytning til Musken. Dette har lenge vært etterspurt fra befolkningen i området. Krav om neste utredningsfase gjelder også for denne vegstrekningen, slik som det framgår av bestemmelsene til planen. Den aktuelle vegen er i arealkartet vist som «framtidig hovedveg».

2. Bolig

Attraktive lokalsamfunn har tilgang til boliger for alle grupper i befolkningen, fra førstegangsetablerere til pensjonister. En god bolig er en betingelse for et godt og meningsfylt liv, og det er viktig at alle sikres en bolig som tilfredsstillende den enkelte sitt behov. Kommunen har ansvar for å tilrettelegge for at det finnes tilstrekkelig med boliger og for å tilrettelegge for å dekke ulike behov som finnes i kommunen. Et spesielt ansvar har kommunen for å tilby tilflyttere bolig.

Tilrettelegging av boligareal er derfor avgjørende for både eksisterende- og nye innbyggere. Tysfjord har i dag mange ledige boliger, men har likevel behov for nye boligområder der hvor det er ønskelig å stimulere til økt boligbygging. Det er ikke nødvendigvis sammenheng mellom ledige boliger og folks boligpreferanser i forhold til sted.

Det er bygd få boliger de siste årene og i 2012 ble det bare bygd én ny bolig. Imidlertid vil man ut fra målsettingen i samfunnsdelen om bolig som eget satsingsområde, tilrettelegge for økt boligbygging også innenfor LNFR- områdene.

Hovedtyngden av boliger i dag ligger i kommunedelene, hvor også sosial og tekniske infrastruktur er tilrettelagt for boligbygging. I tillegg er det noe spredt boligbebyggelse, hvor det ofte er vekselbruk mellom bolig og fritidsbebyggelse.

Som en indirekte følge av at det foreslås nye vegforbindelser i kommunen, foreslås det også noen nye boligområder som båndlegges i påvente av nødvendige vedtak for de aktuelle vegstrekningene gjennom kommunen. I forbindelse med etterfølgende reguleringsprosesser for boligfelt, vil det stilles krav om bl.a. støytredning på grunn av nærhet til hovedveg.

Det har i planprosessen kommet mange innspill på medvirkningsmøtene om at det er ønskelig med mest mulig fleksibilitet i forhold til hvor nye boliger kan bygges. Dette utfordrer i mange sammenhenger det som i dag er avsatt til LNFR-områder. Kommunen ønsker primært å tilrettelegge for nye boligområder i de områdene hvor det allerede er gjort investeringer i forhold til teknisk infrastruktur. Dette er investeringer som er ledd i å planlegge gode lokalsamfunn med kort avstand til skole og kommunedelsentra, og med økende grad av tilrettelagte gang- og sykkelveger. Dette innebærer derimot ikke at det er uønsket med bosetting i spredtbygde områder som kanskje er bygd på 1970- og 80-tallet.

Kommunen ønsker å utarbeide en egen plan for boligbebyggelse i kommunen. Utredningsarbeidet forutsettes igangsatt ved planlagt etablering av et kommunalt boligselskap. Her vil hovedfokus gå i retning av å kartlegge behov og hvordan kommunen selv kan forvalte sine boligarealer på en best mulig måte. I tillegg er det ønskelig å tilrettelegge for privat boligvirksomhet, slik at det gis anledning for næringsvirksomhet også innenfor dette satsningsområdet.

Det foreslås for øvrig en differensiering av bolig og fritidsbolig innenfor LNFR-områdene. Dette foreslås fordi kommunen pådrar seg større forpliktelser i de områdene hvor det foreslås boligområder. Satt på spissen vil kommunen være miljømessig og økonomisk mest tjent med at all ny bosetting foretas i kommunedelene. Samtidig åpnes det opp for noe boligbygging utenfor kommunedelene, slik det framgår av arealkart og tilhørende bestemmelser. Et annet viktig moment er at teknisk forskrift skiller på bolig og fritidsbolig, og at det kvalitetsmessig tillates noe dårligere fritidsbebyggelse.

3. Levekår og livskvalitet

Levekår og livskvalitet er ingen egen arealbrukskategori, men preger indirekte all arealbruk. At det planlegges kvalitativt gode boligområder, at det tilrettelegges god sosial infrastruktur med barnehager, skoler, helse- og velferdssenter er avgjørende for en positiv utvikling av levekår og livskvalitet. Dette er også med å utvikle gode lokalsamfunn, som igjen gir gode levekår og livskvalitet.

Levekår og livskvalitet gjelder for alle aldersgrupper i befolkningen, og det er avgjørende at det tilrettelegges for arealbruk til et tradisjonelt offentlig tjenestetilbud. Ved siden av gode offentlige bygg er det viktig å tilrettelegge for attraktive aktivitetstilbud i kommunedelene, som igjen bidrar til å stimulere idrettslag og frivillige organisasjoner til å drive sosialt arbeid.

Tilrettelagt arealbruk som skaper gode møteplasser og aktivitetstilbud, er selvforsterkende elementer i en kommune. Sammen med naturkvalitetene som finnes i kommunen, er dette viktig grunnlag for levekår og livskvalitet i kommunen.

Kommunens rikholdige naturområder har i medvirkningsmøtene blitt fremhevet som en avgjørende forutsetning for bolyst i kommunen, og bidrar til å gi folk gode livsbetingelser. Et godt eksempel på denne type kvaliteter er vandringsled fra Storå og Grunnvoll, som er ferdig etablert og merket. Det foreslås også å sikre eksisterende vandringsled fra Hellemobotn og til Riksgrensen.

Kystsoneplan

Gjeldende kystsoneplan er fra 2002 og er en plan som er viktig både for oppdrettsnæringa og private fiskeinteresser. I forbindelse med det innledende kommuneplanarbeidet ble det som nevnt avklart at det var ønskelig å ha kun ett arealbrukskart for kommunen, som dekker både sjø- og landareal.

Medvirkningsmøtene har avdekket stor interesse og engasjement i forhold til hvordan sjøen kan utnyttes som næringsvei, samtidig som det er viktig å unngå overforbruk av arealene. Bruk- og vern

av sjøarealene oppsummerer på mange måter et tema som har vært sentralt både for samfunnsdelen og arealdelen.

På den ene siden har det blitt påpekt at oppdrettsnæringa oppleves som konfliktfylt i forhold til private interesser. Nær beliggenhet til boliger/fritidsboliger, og allmennhetens tilgang til sjøarealene har blitt fremhevet. Det har også blitt påpekt at fortøyningsstrekene som kreves kan gi utfordringer for allmenn ferdsel. I prosessen har det innkommet innspill fra privatpersoner, men også innspill fra «Aksjon mot akvakultur og privat havbeite i Tysfjord».

Hovedmomentene i innspillene omhandler:

- Bevare mest mulig av Tysfjordbassenget som uberørt natur og fritt for estetisk forurensning.
- Sikre naturgitte fiskeressurser mot uheldige konsekvenser som følge av oppdrettsanlegg.
- Sikre mulighetene for fritt fiske for alle.
- Sikre leveområdene for Tysfjordhummeren.
- Unngå interessekonflikter som følge av overetablering av akvakulturanlegg.

På den annen side er det viktig for kommunen å tilrettelegge for næringsrettet- og miljøvennlig virksomhet i forhold til det potensialet som finnes i sjøarealene. Det er fra oppdrettsnæringa sin side blitt opplyst at anleggene drives på en korrekt og miljømessig god måte, og at virksomheten tilfører aktivitet og næring i kommunen.

Bruken av sjøarealene framgår av selve arealkartet, samt i temakart for fiskeri og havbruk. I selve arealplankartet foreslås det to prinsipp. De innerste fjordarmene avsettes til fiske, friluft og naturområde (FFN), mens de ytre fjordarmene avsettes til fiske og friluft (FF). Dette tilsier at det kun åpnes opp for fiskerinæring og akvakultur i de ytre fjordarmene. I denne forbindelse er det naturlig å nevne hensynet til hummerbestanden i Tysfjord når de indre fjordområdene vurderes.

Det foreslås egne arealbruksformål for henholdsvis eksisterende- og framtidige områder for akvakultur. Eksisterende anlegg er mørk lilla i arealkartet, mens nye anlegg er lys lilla. I tilknytning til de foreslåtte akvakulturområdene er det avsatt egne sikringssoner som skal vise hensyn til oppdrettsanleggene sine fortøyninger. Disse er merket A-25 i arealkartet etter innspill fra Nordland fylkeskommune.

Når det gjelder søknader om nye- og utvidelse av eksisterende konsesjoner i forhold til havbruk, stilles det krav om at oppdrett skal skje i tette anlegg. Dette vil bidra til mindre fare for rømning fra anleggene. Det stilles også krav om driftsmessige betingelser i akvakulturanleggene.

Samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv¹

Tysfjord kommune tilhører lulesamisk kjerneområde og særskilt Hellemofjorden med Musken utgjør det mest sentrale området for lulesamisk bosetting i dag. Hellemobotn utgjør et viktig lulesamisk kulturlandskap i kombinasjon med storslått natur. Området har stor kunnskapsverdi og er vesentlig som referanse for lulesamisk identitet og kultur. Bruken av disse områdene er viktig for den

---

¹ Dette delkapitlet nyttegjør seg mye informasjon fra Hellemobotn grunneierlag, som har kommet inn som merknad fra både samfunnsdelen og forrige offentlig ettersyn av arealdelen.

lulesamiske kulturarv og livsform, og lulesamiske tradisjoner har bevart området som et verneverdig og verdifullt lulesamisk område.

Tysfjord er videre den eneste kommunen i landet som har lulesamisk som offisielt språk på linje med norsk. Kommunen har følgelig et spesielt ansvar for lulesamisk språk og kultur, noe som også åpner for unike muligheter for kommunen og dens innbyggere.

Når det gjelder arealene i tilknytning til den lulesamiske kultur og tradisjoner, er det viktig å fremheve arealene som bruks- og innhøstingsområder. Dette gjelder både arealene på land og i sjø, så vel innmark som utmark. Lulesamenes grunneierrettigheter er også viktig å fremheve i forbindelse med den arealbruk som foreslås i planen. I høringsinnspill til planarbeidet fremheves lulesamenes sterke bånd til naturen og en bærekraftig bruk som skal videreføres til kommende generasjoner. Som en følge av et slikt framtidsperspektiv, er det viktig å ta vare på lulesamiske kulturminner og unngå store naturinngrep som kan følge av eksempelvis mineralutvinning, vindkraft eller naturinngrep.

Innspillet fremhever det som viktig at:

- *«Særskilt verdifulle områder for den lulesamiske kultur, næringer og livsmåte beskyttes mot inngrep og andre forstyrrelser.*
- *All virksomhet er bærekraftig og drives etter forsikthetsprinsippet.*
- *Det samlede bruk av naturressurser innen det samiske tradisjonelle området står i harmoni med de økologiske system hvor næringene drives. Dette fordi bærekraftig reindrift, jakt, fiske i vann, elver og hav, fangst, utøvelse av duodje og gårdsbruk/småbruk forutsetter en langsiktig bruk av naturens ressurser.*
- *Misbruk og utnyttning av land- og havressurser ikke utarmer de samiske næringers behov».*

Høringsinnspill påpeker også Hellefjorden som gyteområde for torsk, sei og andre arter. Det er viktig at oppdrettsanlegg ikke volder skade på de naturlige forhold i Tysfjorden. Det vises også til Fiskeridirektoratet sitt føre-var-prinsipp i naturmangfoldsloven § 9 og forpliktelsen til å søke og unngå skade på naturmangfoldet, uavklarte lulesamiske rettighetsforhold i området, og at det foregår en verneprosess for Tysfjorden.

Det uttales sterk skepsis til vannkraft i Ytre Vassja og i Grundfjordbotn, fordi dette er samisk tradisjonelt område med både kollektive og private rettigheter. Det uttrykkes også skepsis til satsning på turisme i Hellefjorden, som ikke er ut i fra de lulesamiske- og naturens premisser.

For øvrig fremheves det i høringsuttalelsen urfolk og lulesamenes rettigheter og at deres interesser ivaretas gjennom den planlegging som foregår.

Tysfjord kommune er av den oppfatning at det ikke skal tilrettelegges for arealbruk og virksomhet som går på tvers av de lulesamiske tradisjoner og rettigheter. Når det likevel foreslås næringsareal i Hellefjorden, er ikke ensbetydende med at noen skal bygge ut området med en annen profil, innhold eller identitet enn den som kjennetegner områdene. Snarere tvert i mot vil det være viktig å utvikle et reiselivstilbud som er i tråd med den kulturarv og tradisjon som eksisterer i Hellefjorden og områdene omkring.

På samme måte er det heller ikke Tysfjord kommune sin hensikt å bygge ut vannkraftanlegg i Ytre Vassja ved å båndlegge arealene, uten at eierforholdene er klarert. Derimot er det viktig gjennom arealdelen å tilrettelegge for at slik virksomhet kan gjennomføres, såfremt eierforhold, natur- og samfunnsforhold er ivaretatt. I disse vurderingene vil lulesamenes rettigheter og interesser spille en avgjørende rolle. Det er altså ikke ensbetydende at det skal bygges vannkraftanlegg, selv om det foreslås som båndlagte areal.

Del 4. Generelle tema og utfordringer knyttet til ulik arealbruk

Nedenfor kommenteres forslag til arealbruk som ikke anses å inngå som direkte satsingsområder i kommuneplanens samfunnsdel.

Fritidsbebyggelse - hytter

Tysfjord kommune har mange aktuelle hytteområder i naturskjønne omgivelser. Når det gjelder å tilrettelegge for fritidsbebyggelse er det mange faglige vurderinger som må legges til grunn. Det kanskje viktigste forholdet sett i et nasjonalt perspektiv er 100-metersbeltet. For Tysfjord kommune medfører en kategorisk forvaltning av 100-metersbeltet at mange områder ikke lar seg bebygge i det hele tatt. Landskapstypen i de indre delene av fjordene preges eksempelvis av vertikale fjellformasjoner. Et 100-metersbelte vil derfor komme godt innpå fjellet i mange områder. Dette endrer seg noe i de nordlige delene av kommunen, hvor landskapet åpner seg mer opp. Det foreslås likevel en generell bestemmelse om at det ikke tillates bygging innenfor 100-meters beltet, uten godkjent reguleringsplan. I området som er avsatt til LNFR og hvor det allerede finnes bebyggelse, tillates det ny bebyggelse med tilsvarende avstand til sjøkanten, dog ikke nærmere enn 25 meter. For øvrig stilles det krav i bestemmelsene om at det må utarbeides reguleringsplan, nettopp for å ivareta de hensyn til strandsone, friluftsinnteresser, samfunnsikkerhet og andre tema i forhold til natur og samfunn.

Det er også gjort vurderinger i forhold ras- og skredutsatte områder. Det er i denne sammenheng grunn til å gjøre oppmerksom på at de områdene som foreslås som utbyggingsområder, er vurdert i forhold til lokal- og historisk kunnskap om hvor det er rasutsatte områder. I forbindelse med ny høring er det lagt inn egne hensynssoner som følge av angitte areal jf. skrednett.no. Såfremt hensynssonene forvaltes strengt, ville det meste av arealene langs fjordarmene ikke vært utnyttbare i det hele tatt.

Sentrumsformål

Det legges ikke opp til nevneverdige endringer i forhold til nåværende- og framtidige sentrumsformål. Dette handler også om at arealdelen ikke er egnet for større målestokk enn 1:5000 i sentrumsnære områder. Det er følgelig naturlig å følge opp med egne delplaner for Drag/Helland og Kjøpsvik. Dette er angitt i form av båndlagte soner i arealkartet.

Energiforsyning

Det er områder innenfor kommunen som er godt egnet for både vind- og vannkraftanlegg. De aktuelle arealene vises som sikringssoner som krever egen prosess etter plan- og bygningsloven der hvor det er aktuelt med vindkraft. Der hvor det er sikringssoner i forhold til vannmagasiner ivaretas dette gjennom konsesjon fra annet lovverk, og det er derfor angitt sikringssone for de naturinteressene som finnes i området. Sikringssonen foreslås i kombinasjon med den hensynssonen som ligger i bunnen for naturvernområdet øst i kommunen.

Rombovassdraget er inntatt i samlet plan for vassdrag med relativt strenge begrensninger. Imidlertid har Miljøverndepartementet (tidl.) gitt unntak for behandling etter samlet plan for Musken kraftverk. Plassering av kraftstasjon i Vasja og ikke i Musken er begrunnet i blant annet usikkerhet knyttet til kryssing av kalkfjellåren og nærheten til grotten Råggejávrrerájgge. For øvrig er det ikke gjennom arealdelen tatt stilling til innholdet i prosjektet Musken kraftverk eller Vasja kraftverk, men følger opp Fylkesmannen sin planfaglige merknad i forhold til båndleggingssone og behandling etter annen lovgivning.

LNFR

Store deler av kommunen foreslås som LNFR-areal. Dette tilsier store arealer som er avsatt til landbruk, natur- og friluftsområder, samt reindrift. I tillegg ligger det en åpning i forhold til landbruksnæring og bygging i tilknytning til dette. Denne arealkategorien ivaretar også reindriftsinteressene i forhold til drivingsvei for rein, samt sommer- og vinterbeite. Det vises i denne sammenheng til egne temakart for reindrift.

Når det gjelder de østlige områdene i kommunen i retning grensen mot Sverige, er det også avsatt store arealer til LNFR-formål. I tillegg foreslås det å legge på en egen hensynssone som skal ta vare på de naturverdiene som ligger innenfor disse områdene. Dette innebærer blant annet at det ikke tillates bebyggelse innenfor disse områdene.

Øvrige arealformål

Idrettsanlegg, grav- og urnelund, havn og naturområder omtales ikke nærmere i saksframlegget, da de er et resultat av dagens arealformål som må sies å ha en historisk forankring. Unntaket er et framtidig havneområde på Drag og to forslag til havn/båttilgang i tilknytning til foreslåtte næringsareal i Hellembotn og Stefjordbotn.

Naturmangfold

Tysfjord kommune har med sin beliggenhet og kystlinje godt grunnlag for biologisk mangfold og store kvaliteter for friluftsliv. Det er utarbeidet egne temakart for naturmangfold som viser både arter- og omfang (vedlagt). I tillegg er det gjennomført egne vurderinger av nye utbyggingsområder i forhold til naturmangfoldsloven.

Kommunen har også et ferskvann- og vassdragsprosjekt i nærheten av Drag som er et godt referanseprosjekt, både med tanke på de kultiverte vassdragene og områdets tilgjengelighet. Et prosjekt ved Dragsvatnet og Vasselva er eksempler som svarer godt på de satsningsområdene som fremheves i samfunnsdelen. Slike eksempelprosjekt er nyttige både for leve- og livskvalitet, næringsutvikling i form av videreføring av ferskvannsfisk, og stimulerende i forhold til å øke bolysten i kommunen. Det anses ikke å være nødvendig med noen arealbruksendring i arealdelen for å ivareta dette prosjektet.

Hensynssoner

Det foreslås ulike hensynssoner i kommunen der hvor det er viktige hensyn å ivareta. Hensynssonene er ikke uttømmende for hele arealkartet, så det er i tillegg naturlig at faglige vurderinger i framtidige arealforvaltning forholder seg til de utarbeidede temakartene. Hensynssonene er derfor primært benyttet i enkelte sjøområder og i viktige naturområder. I tillegg foreslås det sikringssoner i områder hvor det kreves egne prosesser etter plan- og bygningsloven, men hvor de aktuelle arealene stilles til utsikt for ønsket utvikling av kommunen.

Når det gjelder havnivåstigning har Direktoratet for samfunnssikkerhet estimert havnivåstigning for år 2050 og 2100. For Tysfjord kommune er dette beregnet til hhv 12 cm og 52 cm, gitt en usikkerhet på -20 cm /+ 35 cm.

Kulturminner

Kommunen inneholder et betydelig omfang av kulturminner, jfr. temakart, og det er ønskelig å utarbeide en egen plan for kulturminner. Det tenkes at en slik plan bør bli et supplement til arealdelen, og skal utarbeides i nært samarbeid mellom Sametinget og kommunen. En av de viktigste oppgavene i dette planarbeidet vil være å se kulturminner i sammenheng med- og som en ressurs for den videre utvikling av kommunen. I dette arbeidet vil hensynet til samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv være sentralt, som en viktig del av norsk kulturarv. Det er i planbestemmelsene utarbeidet en generell formulering vedrørende lulesamisk kultur og deres interesser i § 1.8.

Når det gjelder byggeområder som i Sametingets høringsuttalelse ble vurdert å komme i konflikt med samiske kulturminner og kulturmiljø, er det tilbakeført til LNFR-områder. Unntaket er et byggeområde i Musken hvor samisk kultur og interesser vil være et beslutningsrelevant tema i forbindelse med utarbeidelse av reguleringsplan.

For øvrig skiller ikke arealdelen sitt plankart på ulike kulturformer, men har altså en generell bestemmelse om samisk kulturarv. Det er også grunn til å minne om at lov om kulturminner gjelder i hele kommunen: *«Ingen må – uten at det er lovlig etter § 8 – sette i gang tiltak som er egnet til å skade, ødelegge, grave ut, flytte, forandre, tildekke, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredet kulturminner eller fremkalle fare for at dette kan skje»*. Samme lov gir at: *«Vil noen sette i gang tiltak som kan virke inn på automatisk fredede kulturminner på en måte som er nevnt i §3 første ledd, må vedkommende tidligst mulig før tiltaket planlegges iverksatt melde fra til vedkommende myndighet eller nærmeste politimyndighet. Vedkommende myndighet avgjør snarest mulig om og i tilfelle på hvilken måte tiltaket kan iverksettes. Avgjørelsen kan påklages til departementet innen 6 uker fra underretning om vedtaket er kommet fram til adressaten»*.

Del 5. Samlede konsekvenser som følge av planarbeidet

Før det redegjøres for de samlede konsekvensene av planarbeidet, er det viktig å minne om kommunens tre satsningsområder:

1. Næringsstruktur
2. Boligpolitikk
3. Levekår og livskvalitet

Sett i sammenheng med kommunens demografi og ønsket om å snu den negative befolkningsutviklingen, er det avgjørende at det tilrettelegges for arealbruk innenfor satsningsområdene.

Gjennom arealkartet foreslår kommunen en arealbruk som ønsker å tilrettelegge for en positiv utvikling i kommunen og primært i et 12-årsperspektiv. I tillegg er det god arealforvaltning å legge til grunn et 30-årsperspektiv, slik at kommunens videre utvikling blir mest mulig forutsigbar. I et langt tidsperspektiv er det naturlig å stille til utsikt framtidig infrastruktur gjennom kommunen, som vil forbedre kommunikasjonsmulighetene både nord-syd i Norge og på tvers av grensen mellom Norge og Sverige. Det bør i denne sammenheng ligge til rette for Interreg-prosjekt.

Samtidig som det vurderes de samlede konsekvensene ved kommunens forslag til arealdel, er det også viktig å reise spørsmålet om hvordan Tysfjordsamfunnet skal møte morgendagens utfordringer hvis det *ikke* tilrettelegges arealer som svarer opp satsningsområdene. Et slikt scenario vil være krevende å ta innover seg i forbindelse med et overordnet kommuneplanarbeid.

Samtidig som det foreslås å legge til rette for en framtidig utvikling og forutsigbarhet i arealbruken, er det viktig å ivareta ulike hensyn i tilknytning til kommunens arealer. Dette gjelder både innenfor samfunn, natur og miljø. Arealdelen forsøker å balansere forholdet mellom bruk og vern, slik at kommunen kan utvikle seg videre uten at den mister sin egenart og de kvaliteter som fremheves av kommunens egne innbyggere.

Vurdering av samlede konsekvenser

Dyrkbar jord

Flere av forslagene til nye byggeområdene inneholder dyrkbar jord, og i noen tilfeller lettdyrkbar jord. Konsekvensene ved en full utbygging i etterkant av en reguleringsplan, vil medføre at dyrka mark går tapt. Dette er ikke i henhold til nasjonale målsettinger og tap av slike areal bør reduseres til et minimum.

Konsekvensen kan bli at innbyggere som i dag driver jorda, mister sitt næringsgrunnlag hvis det dyrka marka omdisponeres til boligformål. Sett i et historisk perspektiv er det også slik at de lokalsamfunn som har etablert seg, har kommet i tilknytning til det som i dag er dyrka mark (eksistenshushold). Når det nå er ønske om å tilrettelegge for boliger i noen av disse områdene er dette et sammensatt ønske

fra grunneiere som kanskje ikke ser det lønnsomt med fortsatt drift, og ønsket om å tilby boligtomter for å sikre fortsatt livsgrunnlag i de mindre lokalsamfunnene.

Samlet sett er det også slik at primærnæringene i Norge går tilbake, og dette må sies å være et politikkområde som strekker seg utenfor Tysfjord sine kommunegrenser. Når livsgrunnlaget i bygdene reduseres, vil det derfor være en ønsket utvikling hvis det fortsatt kan bo mennesker i bygdene. Selv om dette lar seg realisere gjennom eksisterende bebyggelse som kanskje står tomt, er det i forhold til tekniske forskrifter og egne boligpreferanser i mange tilfeller ønskelig med ny bygningsmasse til bolig- eller fritidsformål.

Samtidig er det grunn til å minne om at behovet for nye byggeområder har vært lite de seneste årene. Det er derfor neppe grunn til å frykte at de arealene som stilles til disposisjon vil omdisponeres fra dyrka mark. I realiteten er det derfor grunn til å tro at frafallet av dyrkbar mark ikke vil være så stort som planen faktisk tilrettelegger for.

Satt på spissen og med en annen tilnærming, kunne ledige arealer i f.eks. kommunedelene løse den boligetterpørselen som eksisterer. Selv om en slik boligstrategi vil være samfunnsmessig rasjonell, er det ikke en fleksibel arealstrategi som fremmer bolyst. Tysfjord kommune ønsker heller å tilby mulige byggeområder nær eksisterende bosetting og i pakt med kommunens naturlig forutsetninger.

Totalt er det i kommunen registrert 2718 daa med dyrka mark og 863 daa med innlandsbeite. Samlet sett foreslås det en potensiell omdisponering av ca. 200 daa mark i hele kommunen. Dette anses å være en samfunnsmessig akseptabel konsekvens.

Naturmangfold

I henhold til naturmangfoldlovens § 7 skal prinsippene i NML §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Vurderingene av virkningene på naturmiljø er basert på tilgjengelig kunnskap i Naturbase, Artskart og ulike rapporter. Kunnskapsgrunnlaget jf. naturmangfoldloven § 8 vurderes som noe mangelfullt for enkelte av byggeområdene. Det er deler av kommunen som vurderes som dårlig dekket av naturtypekartlegging, viltkartlegging og artsregistreringer. Ut fra foreliggende kunnskap vurderes risikoen for stor skade på naturmangfoldet som følge av de aktuelle byggeområdene likevel som begrenset.

Siden kunnskapsgrunnlaget jf. § 8 er noe mangelfullt kommer før-var-prinsippet jf. § 9 til anvendelse. For å redusere risikoen for skade på naturmangfoldet vil det i forbindelse med reguleringsplanarbeid for noen av byggeområdene, være nødvendig å gjennomføre supplerende kartlegging av naturtyper, vilt og arter, slik at det gjennom planarbeid kan tas hensyn til verdifulle innslag og gjennomføres avbøtende tiltak.

I henhold til naturmangfoldloven § 10 skal den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for vurderes. Planforslaget vil sammen med andre tiltak kunne bidra til en gradvis reduksjon av mangfoldet av naturtyper og arter. Samlet sett vurderes det likevel slik at planforslaget har en

begrenset virkning på forvaltningsmålene for naturtyper og økosystemer, jf. § 4 og forvaltningsmål for arter, jf. § 5.

Prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) vurderes å komme til anvendelse i forbindelse med reguleringsplanarbeid for de enkelte byggeområdene. I henhold til § 12 skal det tas utgangspunkt i miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. For å kunne gjennomføre utbygging på en miljøforsvarlig måte må det legges vekt på å innhente ytterligere kunnskap om naturverdier, slik at disse kan hensyntas i forbindelse med utbygging.

Havbruk

Det er utarbeidet en egen rapport datert 20.08.10 av firmaet Akvaplan-niva AS som beskriver bæreevne for Tysfjorden. Sammendraget i rapporten sier:

"Både feltundersøkelser i Tysfjord-bassenget og simuleringer med modellen Fjordmiljø indikerer at Tysfjorden har stor kapasitet til organisk belastning. De viktigste årsakene er at terskeldypet er relativt dypt (ca. 280 m) og at dypområdet i fjorden er stort (ca. 100 km² terskelbasseng). Modellen beregner at Tysfjord-bassenget kan opprettholde en god miljøtilstand med om lag 200 tusen tonn med fiskeoppdrett. Vi anbefaler at en eventuell økning av produksjonen i fjorden likevel skjer gradvis og parallelt med årlige oksygenmålinger i dypbassenget. En av årsakene til dette er usikkerhetene og forenklingene i modellen. For eksempel bør effekten av overvintrende sild innarbeides mer nøyaktig i vurderingen av bæreevnen, da denne kan ha stor innvirkning på oksygeninnholdet i Tysfjorden. En annen årsak er faren for algeoppblomstring i forbindelse med økt tilførsel av næringssalter i forbindelse med fekalier og fôrspill. Modellen indikerer at en produksjon på 20 tusen tonn tilsvarer den naturlige tilførsel av næringssalter i fjorden. Dette bør være et produksjonsnivå der overvåkning av algeoppblomstring og overbelastning på strandsonen blir vurdert.

Dessuten anbefales det å generelt legge produksjonen til lokaliteter der det kan påvises at deponering av fôrspill og ekskrementer ikke vil sedimenteres på dyp under terskeldypet i særlig grad. Optimal plassering for oppdrett i Tysfjorden vil dermed som regel være på dybder grunnere enn terskeldybden (280 m).

I et presiserende notat datert 12.11.13 framgår:

Resultatene fra beregningene kommer frem gjennom en simulering ved hjelp av fjordmodellen Fjordenv (Stigebrandt, 2001). Simuleringene (pkt. 3.2.4) viser at man ved 5 % fôrspill kan kapasitet til en fiskeproduksjon være på omtrent 300 tusen tonn. Med 10 % fôrspill vil kapasiteten minske til noe over 200 tusen tonn fiskeproduksjon per år (produksjon i anlegg er omtrent total biomasse + 30 %). Mangel på oksygen i Tysfjord-bassenget oppnås ved henholdsvis ca. 950 og ca. 710 tusen tonn fiskeproduksjon.

Ut fra simuleringen vil vi påpeke at ved en produksjon på 200 000 tonn i fjorden vil en kunne få en reduksjon i oksygenmetningen (< 60 %) i terskelbassenget (dyp under 280 m) som kan være ugunstig dersom dette vannet kommer opp til overflaten i områder med fiskeoppdrett. En bæreevnegrense på 200 000 tonn betegner vi som konservativ ut fra at det i beregningen bak denne grenseverdien ligger et fôrspill på 10 %. I dagens oppdrett er et så høyt forspill uakseptabelt både ut fra et økonomisk synspunkt og ut fra et miljøsynspunkt. Et fôrspill på 5 % vil derfor være mer i samsvar med dagens driftskontroll. En simulering med 5 % fôrspill vil kunne forsvare en produksjon på ca. 300 000 tonn i fjorden før oksygenmetningen synker til 60 % i terskelbassenget.

I rapporten viser modelleringen at ved en produksjon på ca. 20 000 tonn vil en tilføre fjorden like mye næringssalter som den naturlige tilførselen. Erfaringsmessig vet vi at i grunne områder med lav vannutskifting, høy temperatur og tilgang på relativt høy konsentrasjon av næringssalter kan en få uønsket konsentrasjon av alger og overbelastning av næringssalter lokalt i strandsonen (autrofiering). I Tysfjorden har en etterstrebet å legge lokalitetene relativt eksponert i forhold til strøm og over relativt store dyp med god vannutskifting gjennom lokalitetene. Muligheten for autrofiering i tilknytning til oppdrettsanleggene vil derfor være meget liten.

Når det gjelder videre arbeid og kontroll ved oppdrettsanleggene i Tysfjorden foretas miljøundersøkelser type B ved anleggene i henhold til NS 9410. I tillegg gjennomføres miljøundersøkelser type C (NS 9410) etter pålegg fra Fylkesmannen i Nordland. Under programmet Miljøovervåking i Nordland som startet sommeren 2013, gjennomfører Akvaplan-niva 10 målinger i året av næringssalter, oksygen og klorofyll på 2 stasjoner i Tysfjorden. I tillegg tas det årlige sedimentprøver for bunndyr og organisk belastning (TOC) på de samme stasjoner. Foreløpig skal dette programmet løpe i 3 år der blant andre Nordlaks Oppdrett er bidragsyter.

Rapporten opplyser for øvrig om at aktørene Musken Laks AS og Tysfjord Marin Holding AS pr. 2010 har en samlet fiskeproduksjon på ca. 10 000 tonn per år.

Tysfjorden vurderes å ha et stort potensiale i forhold til matproduksjon, og sammenlignet med øvrige havbruksområder langs Norskekysten synes ikke belastningsgraden å være uakseptabelt høy. Det synes derfor fornuftig å tilrettelegge for balansert og bærekraftig bruk og vern av sjøarealene.

Når det gjelder de samlede konsekvensene av havbruk tilføres kommunen midler i form av et havbruksfond på 2 mill kroner/år. I tillegg gir havbruk kommunen inntekter i form av eiendomsskatt, til nå ca. 50 arbeidsplasser og inntekter til næringslivet i form av varer og tjenester som gir skatteinntekter til kommunen. Næringsmessig vurderes virksomhetene å være positive for lokalsamfunnet.

Interessekonflikter med øvrige brukere av Tysfjorden kan oppstå som følge av havbruk, men ferdselsveier og øvrig fiske i sjøen vurderes i et overordnet perspektiv å være godt ivaretatt. Estetisk og driftsmessig kan det knytte seg noen ulemper for fritidsboliger eller beboere når havbruk kommer nær land/bebyggelse, men ikke med så belastende konsekvenser at det er grunnlag til å fraråde de etableringer som foreslås i plankartet. Det er for øvrig utformet en egen bestemmelse som regulerer driftstidene ved havbruksanlegg.

Reindrift

Reindrifftsinteressene er viktig å ivareta når det foreslås endret arealbruk til byggeområder. I temakart for reindrift med tilhørende beiteområder er det gjort uttrekk av reindrifftsforvaltninga sine kartbaser. Temakartene viser hvilke områder i kommunen som er viktig å ivareta i forhold til reindrifftsinteressene.

De enkelte konsekvenser for reindrift som følge av forslag til nye utbyggingsområder, framgår av vedlegg 1. For noen områder er det knyttet beiteinteresser i tilknytning til utbyggingsområder, men interessekonfliktene vurderes å være små.

De fleste forslagene til utbyggingsområder ligger sjønært og utenom de viktige naturområdene. Dette er ut i fra temakart for reindrift utenfor de registrerte reindrifftsinteressene, med unntak av noe beiteareal. Når det gjelder registrerte trekkveier, kalving- og/eller fôringsland, er ikke dette i interessekonflikt med de nye utbyggingsområdene som foreslås i planen.

De samlede konsekvensene for reindrift vurderes å være akseptable.

Kulturminner

Det finnes mange kulturminner i kommunen, både automatisk fredede- og uavklarte kulturminner. De kulturminnene som er registrert knytter seg i hovedsak til eksisterende eller tidligere bosetting. Når det nå foreslås utvidelse av eksisterende byggeområder, er det sannsynlig at det finnes kulturminner i tilknytning til utbyggingsområder som det må tas spesielt hensyn til.

Samtidig er det slik at kulturminner skal tas hensyn til i videre planlegging uten at verdien av kulturminnene blir redusert. Det er mange eksempler på at kulturminner er en kvalitet i utbyggingsområder og samferdselsprosjekt, og at både kulturminnet og kulturhistorien kommer tydeligere fram og blir bedre bevart gjennom øvrig utvikling.

Samlet konsekvensvurdering for kulturminner og kulturmiljø vil derfor først komme til syne i neste planfase. De samlede konsekvensene kan bli store hvis planer ikke tar tilstrekkelig hensyn til kulturminne/kulturmiljø, mens det ved riktig fokus og hensynsnivå kan gjøre den samlede konsekvensen meget positiv.

Det er også grunn til å understreke at kulturminner blir en stadig viktigere del av planlegging og stedsutvikling. Sett i et utviklingsperspektiv er Tysfjord kommune en ressurssterk kommune som gjennom sine kulturminner kan være med å definere en viktig stedsidentitet.

Som påpekt i både planprogram, planinitiativ, kommuneplanens samfunnsdel er Tysfjord kommune et samfunn med to kulturer. Dette har vært et gjennomgående tema i hele kommuneplanprosessen. Det er også formulert en egen bestemmelse om at samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv skal tas hensyn til ved eventuelle utbygginger. Selve arealkartet og plan- og bygningsloven skiller ikke på hvilke kulturer som ligger til grunn ved eventuelle utbyggingsprosjekt, men en bestemmelse bidrar likevel til å sikre at begge kulturer blir hensyntatt i mulige utviklingsprosjekter på samme måte som eierforhold må være avklart i henhold til plan- og bygningsloven. I så måte er arealdelen et godt verktøy hvor man tilrettelegger for en ønsket utvikling i samspill med kommunens to kulturer.

Samfunnsutvikling

De samlede konsekvensene for samfunn har potensial til å være meget positive vurdert i forhold til de tre satsingsområdene som er definert i kommuneplanen. Såfremt de tilrettelagte arealene kommer til utførelse vil kommunen etter hvert få mange bein å stå på, samtidig som det ligger til rette for å dyrke fram kommunen unike kvaliteter og identitet. Til sammen vil dette gi en bevisst og kvalitativ utvikling, som genererer arbeidsplasser, gir endret befolkningsutvikling og høy grad av livskvalitet.

Såfremt Tysfjord-samfunnet evner å snu det synkende befolkningstallet, vil kommuneplanarbeidet representere et demografisk bunnpunkt. I det øyeblikket tendensen snur og prognosene gir håp om flere innbyggere, kan det bli en positiv og selvforsterkende effekt som gir kommunen framtidsoptimisme og en bærekraftig utvikling. I et slikt perspektiv er det viktig at kommunen tilrettelegger arealbruken i et 12-årsperspektiv, samtidig som man evner å formidle en ønsket utvikling i et enda lenger tidsperspektiv. Det kan gi felles mål og forutsigbarhet i forhold til hvordan kommunen ønsker å framstå.

Når det gjelder å vurdere kommunens samlede behov for boliger, er det vanskelig å dokumentere at det er mangel på boligareal i kommunen. Ideelt sett statistikk kunne estimert hvor mange boliger det er behov for i den kommende planperioden, men med en situasjonen hvor står tomme og hvor det bygges lite nytt, ville det likevel vært stor grad av usikkerhet knyttet til slike prognoser. Forhåpentligvis vil en tilrettelagt strategi gjennom en oppfølgende boligstrategi for kommunen gi økende boligbehov og boligbygging. Et mulig positivt tegn er at befolkningskurven er i ferd med å snu ved at innbyggertallet har stabilisert seg i underkant av 2000 innbyggere. Variasjonene er små de siste årene og forhåpentligvis vil en bevisst, forutsigbart og langsiktig fokus innenfor de utpekte satsingsområdene gi vekst og ny giv i Tysfjordsamfunnet.